

Az észak-dunántúli régió könyvtárai az ezredfordulón

Fenti címmel tartottak értekezletet 1992 áprilisában a könyvtárak előtt álló változásokról, az ezredfordulóra várható könyvtári fejleményekről a megyei könyvtár szervezésében Szombathelyen. Az előadók megpróbálták elképzelni a nem is olyan távoli ezredfordulót, de valamennyien a mostani helyzetük ismertetésével bontották ki mondanivalójukat. Az elhangzottak teljes terjedelmű közlésére nem vállalkozhatunk, de bemutatjuk két megyei, egy városi, egy egyetemi és egy főiskolai könyvtár vezetőjének véleményét a kérdésről. (A szerk.)

Hermann István
(Jókai Mór Városi Könyvtár, Pápa)

Én nem futrológiai jellegű korreferátummal készültem, hanem a mi földhözragadt könyvtárunk napi gyakorlatát szeretném bemutatni olyan gondolatokkal, amelyek talán kétezer felé mutatnak. A kétezredik év már nem a futrológia tárgyköre, hiszen nyolc év, alig egy évtized választ el tőle. Bízom benne, hogy kétezerben is olyan könyvtárba megyek be, amelyik könyvszagú lesz.

A könyvtári munka három alapvető meghatározója köré szeretném gondolataimat fogni. Ezek a könyvtár *fenntartója*, a könyvtár *használója* és végül maga a *könyvtár*. Természetesen ezt első sorban a pápai városi könyvtár oldaláról közelíteném meg. (Egyre többünkben fogalmazódik meg, hogy nincsenek külön „A” és „B” típusú könyvtárak, hanem csak városi könyvtárak vannak. Legföljebb több szintű könyvtárak vannak, de nem megyei és alattuk városi, ismét alattuk községi könyvtárak.)

Először a *fenntartókról* szólnék. Nem véletlenül teszem őket az első helyre, bár véleményem szerint, észrevétlen tényezőnek kellene lenniük. Hasonlatosan a játékvezetőhöz, akit, ha jó a labdarúgó mérkőzés, észre sem veszünk. Ha főszeplővé lép elő, akkor széttöredezik a mérkőzés.

Mind a művelődés, mind az oktatás területén az utóbbi 10-15 évben állandóan azt mondták, hogy húzzuk meg jobban a nadrágszíjat, tárjuk fel a belső tartalékokat, szüntessük meg a pazarlást, néhány évet még át kell vészelnünk. Ez mindig megtörtént, könyvtáraink pedig közben pusztultak, tönkrementek, elmaradtak feladatok, nem épültek meg könyvtárak. Reméltük, hogy a rendszerváltással megoldódnak bizonyos gondok.

Nem arra számítottunk természetesen, hogy több pénz lesz, hanem arra, hogy szakítanak a maradékelvű finanszírozással és másfajta finanszírozás következik be. Ezt minden párt ígérte választási propagandabeszédeiben. Azonban nem ez történt, hanem az, hogy fejenként 200 forintot adnak közművelődési feladatokra. Ha a tavalyhoz mérem, akkor ez 100%-os növekedést jelent. Városunkban az ebből a forrásból származó támogatás azonban a városi könyvtár költségvetésének is csak 80%-át fedezi. Hol van akkor a múzeum, a színház, a művelődési központ... Eddig a közös községi tanácsokkal kellett harcolni a pénzért, most itt vannak a polgármesteri hivatalok, amelyek úgy tekintik, hogy az állampolgárok után járó 200 forintot teljesen „szabad felhasználásra” kapják. A városi könyvtáraktól „függetlenné vált” községi könyvtárak 70%-a tavaly egyetlen egy könyvet sem vásárolt. 30%-uk vett csupán könyvet, de ezek is csak úgy, hogy az utolsó negyedévben mondták a könyvtárosnak, hogy itt van 10, vagy 20, vagy 50 ezer forint, tégy vele amit akarsz. A könyvtáros pedig elrohant a legközelebbi könyvesboltba és megvett valami jó drága, nagyon szép könyvet. A Larousse enciklopédia, a Révai lexikon, a Ki-kicsoda fontos ugyan, de nem vagyok benne biztos, hogy abban a típusú könyvtárba arra volt a legnagyobb szükség. A szerzeményezés tervszerűségéről ez esetben, azt hiszem, nem beszélhetünk.

Panaszkodásból, úgy gondolom, elég ennyi. Kezdeményeznünk kellene, hogy a leendő könyvtári törvény határozza meg pontosan azokat a minimumokat, amelyek egy adott település lakosainak az ellátásához kellene. A központi költségvetésnek konkrétan könyvtári ellátásra kellene címeznie a pénzt, felhasználási kööttségekkel. Meg kellene határozni azt a részarányt is, amellyel a központi költségvetés mellett a helynek is részt kell vállalnia a feladatok megoldásából. Nem lehet 25-30%-os infláció mellett 5%-os dologi fejlesztéssel a könyvtárügyet előbbre vinni!

Most pedig essék szó a *könyvtárhasználókról*. Az elmúlt évek statisztikai adatai szerint 20% körüli a használatnövekedés évente. Az olvasók kénytelenek bejönni a könyvtárba, hiszen a magas könyv- és folyóiratárak miatt nem képesek azokat megvenni maguknak. Nekünk fel kell készülni minden olvasóra, legyen az általános iskolai kisdíák, középiskolai tanuló vagy főiskolai hallgató. Járhat akár Szombathelyre, hiszen ha hét-

végén hazajön Pápára, meg szeretné kapni a könyvtárban azokat a könyveket, amelyekre tanulmányaihoz szüksége van. Törödnünk kell ugyanakkor minden értelmiségivel, de a fizikai dolgozókkal és a nyugdíjasokkal is. És itt vannak a megváltozott képességű emberek: el kell juttatnunk a könyvet a mozgásukban korlátozottakhoz is, a látáskárosultakhoz pedig a hangoskönyveket.

Szólni szeretnék még a *könyvtárosról*. Pápan a városi könyvtárban világosan látjuk, hogy mi vagyunk az olvasókért és nem fordítva áll a helyzet. Szeretnék az ezredfordulón is minden nap kipihent, kedves, jókedvű könyvtárosokat látni intézményünkben. Olyanokat, akik barátságosan és jókedvvel foglalkoznak az olvasóval, mert maguk is jól érzik magukat munkahelyükön és az olvasók körében. Ilyen könyvtárosokat szeretnék látni és nem gépembereket, robotokat! Nagyon fontosnak érzem azt is, hogy a könyvtár minden munkatársa sajátjának érezze a könyvtárat.

A harmadik összetevő maga a *könyvtár*. A következőkben könyvtárunk gyűjtőköri utasításából idéznék egy mondatot: „*A lehető teljességgel be kell tudnunk mutatni a hazai és a külföldi szépirodalmat, tekintettel a határokon túli magyarság irodalmára, prezentálni kell a legfontosabb tudományok általános irodalmát és eredményeit bemutató összefoglalásokat.*” Hasonló gondolatok szerepelnek minden „A” és „B” típusú könyvtár gyűjtőköri utasításában. Érdemes elidőzni azonban annál a kérdésnél, hogy meg kell-e vennünk a kommersz irodalmat? Véleményem szerint egy bizonyos szintig igen. Hogy hol van ez a szint azt nem tudom, de nem is kívánom meghúzni, hiszen a pénztárca és a jó értelemben vett gyűjteményfejlesztés kijelöli ezt a szintet. Ki kell elégténnünk azt az embert is, aki a kommersz keresi, de azt is, aki Kantot akar olvasni, vagy netán eredetiben Goethét. Ma Pápan egyik fajta igényt sem tudjuk maradéktalanul kielégíteni.

A szolgáltatásokra áttérve, egy rövid idézettel kezdeném: „*Nem vagyok magam! testvéreim vannak számos milliók...*” Talán kitalálták, a könyvtárközi kölcsönzésről kívánok szót ejteni. Amikor kezdő igazgató koromban arról álmodoztam, hogy a telefax vagy a számítógép majd meggyorsítja a könyvtárközi kölcsönzést, akkor *Halász Béla* azt mondta nekem, hogy a gyorsaság egyetlen dolgon múlik, mégpedig a könyvtároson. És ez így igaz. Mi a pápai könyvtárban minden kérését 4-5 nap alatt teljesíteni szoktunk.

Néhány éve egy olvasásszociológiai kérdőívben szerepelt egy ilyen mondat: „*Műhelye-e a városnak a könyvtár? Műhelye-e a helyismereti munkának?*” Akkor arra a következtetésre jutottam, hogy nem vagyunk olyan szinten, hogy műhelynek nevezhessük magunkat. Megbízunk egy könyvtár-történelem szakos tanárt a helyismereti gyűjtemény fejlesztésével. Ez a tevékenység nem öncélú, nem azért tesszük, hogy nekünk is legyen ilyen, ha másnak van. Azért tesszük, hogy a könyvtár kétezerre valódi műhely legyen. Azért tesszük, hogy az olvasó bejöjjön hozzánk, és a manuális segítségünkkel próbáljon kutatni.

Reprintként megjelentettünk egy közel 500 oldalas, a századfordulón kiadott monográfiát. Ennek sikerén fölbuzdulva új monográfia megírásába kezdtünk, nem sajnálva rá a 3 és félmillió költséget. Úgy érzem, hogy ez is hozzátartozik a könyvtár műhely jellegéhez. (A költségeket a városi tanács, majd az önkormányzat fedezi.)

A városi könyvtárak közül az elsők között próbálkoztunk a kölcsönzés számítógépesítésével. Mára világossá vált, hogy nem az volt a valódi út. Azóta beléptünk a TEXTLIB fejlesztési programba, és most azt reméljük, hogy ez lesz a nekünk megfelelő út. Olyan számítógépes rendszert szeretnék nálunk látni 2000-ben, hogy az olvasó is odamehessen a terminálhoz és azon keresztül tekinthesse meg a könyvtár állományát. Az bizonyára csak vágyálom, hogy a régió más, nagy könyvtári gyűjteményei is láthatók legyenek a terminálon. Az olvasónak csak rendelni kellene, a számítógépes hálózaton elmenne a kérés és a könyv 3-4 nap alatt megérkezne. Az ideális állapot ez lenne. Európa fejlettebb felén már ma sem álmom városi könyvtárakban a CD-ROM, én azonban nehezen tudom elképzelni, hogy nekünk arra, akár 2000-ben is, legyen pénzünk.* Az biztos, hogy a hálózati felhasználás kiépítésére nagy szükség lenne, pl. a megyei könyvtárak gazdasági munkaközössége megszervezhetné a CD-ROM adatbázisok hálózatban való használatát.

A hálózatoknak újra kellene szerveződniük. Nem egy mesterséges szervezetben, hanem közös érdekek alapján. Kedvenc példámot említem: a pápai városi könyvtár a tőle 70 km-re fekvő várapolotai könyvtárral tartozott össze, de a 30 km-re lévő celldömölkivel már nem, azt egy megyehatár választotta el tőle!

* A konferencia óta eltelt idő távlatában úgy látom, hogy 1993-ban talán tudunk már CD-ROM olvasót vásárolni.

Szó esett már az információról. Az információ nagyon fontos áru, amelyet sokan szeretnének megvásárolni. Ha a könyvtárak nem lépnek annak érdekében, hogy eladók legyenek a piacon, akkor fog majd lépni más, hogy üzleti szellemben, kiszipolyozva, eladjon helyettünk. Bennünk még él a szándék, hogy legalább mi ne terheljük a szolgáltatások magas árával a használat.

Szólni szeretnék végezetül arról a közvéleménykutatásról, amelyet gyermekek és felnőttek körében végeztünk, mielőtt idejöttem. Megkérdeztük, hogy milyenek is képzelik a könyvtárat 2000-ben. Először úgy tűnt, hogy a gyerekek alaposan elrugaskodtak a valóságtól, de már látom, hogy nagyon is közel jártak ahhoz. Egy részük teljesen gépesítené a könyvtárat, sőt még a könyvtárosokat is jól programozott gépekkel helyettesítené. Minden asztalhoz számítógép tartozna, amelyen kikereshetnék a könyv adatait és raktári jelzetét. Természetesen a „robotnéni” ki is hozná az asztalokhoz a könyvet, a szintek között személy és teherliftek működnének. Mások az „emberi” könyvtárosoknak olyan jellemzőit sorolták fel, amelyek - úgy gondolom -, a mai könyvtárosokban is megtalálhatók. Legyenek megértők, udvariasak, nagy műveltségűek, tudják megmondani, hogy ez vagy az a könyv megvan-e, halkan társalogjanak stb. A könyvtár szolgáltatásait is bővítenék a gyerekek, jobban mondva, komplex módon kezelik a könyvtár, a művelődési ház és a kaszinó fogalmát. Legyen a könyvtárban búfé, finom hamburgerrel, legyen video, játékprogramokkal, legyen játszószoza, ahol a kicsik eljátszhatnak, amíg az anyjuk válogat. A kisbábokra valaki felügyelne a játszószobában. Külön színház és étterem is tartozhatna a könyvtárhoz. Lehetne könyvesbolt is, ahol az érdekes könyveket azonnal meg lehetne vásárolni.

Az én szememben az ezredforduló könyvtári tere nem hatalmas, nem akkora, „hogy autóval meg lehessen benne fordulni”, hanem osztott és intim tér, termekre tagolva. A termekben különböző típusú könyvek között búvárkodhat az olvasó. Bennem a pápai „kastély könyvtár” él, és ha Pápa város vezetése azt mondaná, hogy „kaptok egy teljesen új, modern könyvtárépületet a 80-as évek stílusában, elmentek-e?” - a magam részéről nemmel szavaznék! Mert nem tudnám a betont, a panelt, a térrengeteget megszokni. Büszke vagyok arra, hogy kápolnánk, olvasótermünk tavaly megkapta az Európa-Nosztra díjat.

Szeretném Babits Mihály gondolataival befejezni az előadást: „*Ó, ne mondjátok azt, hogy a könyvnél több az élet és az ember, mert a könyv is élet és él mint az ember. Így él emberben a könyv és könyvben az ember.*”

Pallósiné Toldi Márta
(Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely)

Korreferátumomat azok köré a csomópontok köré csoportosítottam, amelyeknek követését a felkért hozzászólóktól és a meghívottaktól is kértük.

I. A Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár helye a könyvtári rendszerben

---

Intézményünk fenntartója 1991 óta Vas Megye Közgyűlése és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata. Funkciója az ezredfordulóig várhatóan az alábbiak szerint írható le:

- könyvtárunk tudományos minősítéssel rendelkező, általános gyűjtőkörű, centrális szerepkörű közkönyvtár,
- a könyvtári szolgáltatások teljes választékát kínáló közgyűjtemény,
- a Vas megyei lakóhelyi könyvtárhálózat és az észak-dunántúli régió központi könyvtára,
- nemzetiségi alapkönyvtár,
- a városkörnyék ellátórendszeri központja,
- tankönyvtár.

Működésének irányait a következő alapelvek jelölik ki:

1. Szolgáltatásait alapvetően a város és a megye polgárai számára működteti, de tekintettel a fogadott kötelespéldány-sorra, ezen földrajzi körön kívül is szolgáltat, könyvtári közvetítéssel vagy közvetlen beiratkozással.

2. A szolgáltatások többsége ingyenes, a fizetendő térítési díjak nem törekednek nyereségképzésre, csupán kiegészítői a költségvetési támogatásnak. Így van ez annak ellenére, hogy 1992-től, eddig nem tapasztalt mértékű bevételi kötelezettséget rótt ki intézményére a fenntartó. A korábbi évek bevételének hat-hétszeresét kitevő, kétmillió forint „megszerzésében” ugyan szabad kezet kaptunk, a mérték viszont nem képezhetette alku tárgyát. Az első pillanatban lehetetlennek

látszó feladattal a „könyvtári jellegből” nem engedve kívánunk megbírkózni.

3. A kultúra közvetítésében és gazdagításában betöltött szerepe értékorientált, - ennek egyetlen mércéje az emberi humanitás! A sokféleség felmutatása, az önálló választás lehetőségének megteremtése vezéri gyűjteménygyarapítási és olvasószolgálati munkánkat.

4. A közönségszolgálat, a történetiség és tudományosság szempontjait egyeztetve, funkcionáló és dinamikus gyűjteményt kíván működtetni, jó feltártsággal. Sajnos, helyi katalógusaink elektronikus kiváltása csak távoli cél lehet, egyes gyűjteményrészek feltáró rendszerének adatbázissá szervezése viszont már folyamatban van (Savariensia). A készítenő kötetkatalógusokat - egyelőre nyomtatott formában, később talán floppy-lemezeken vagy mikroformában - a szolgáltatásközvetítés eszközeként kezeljük.

5. Végül, de nem utolsósorban, tudatosan meg kívánunk felelni a tudományos szerepkör kívánalmainak, mely értelmezésünkben együtt jelenti

- ♦ a társadalmi szerep megvalósulásának hatékonyságát (az állomány minősége, választéka, feltártsága, a szolgáltatások terjedelme, minősége)
- ♦ a tudományos kutatás és a tudásátgyományozás bázisintézményének szerepét (erős tanulmányi könyvtári jelleg)
- ♦ a könyvtárosi műhely könyvtárspecifikus produktumait (bibliográfiák, kiadványok, kiállítások)
- ♦ a munkatársak publikációs tevékenységét, szakmai szervezetekben végzett tudományos vagy szervező munkáját, amellyel részt vesznek a szakmai közéletben, a szakismeretek megújításában.

6. Tájékoztatási intézményként kapcsolódnia kíván könyvtárunk a nemzeti információs rendszerhez, hogy közvetíteni tudja az országos adatbázisok tartalmát. Szeretnénk minél előbb az X.25-ös végpont kiépítésével a tudományos szakkönyvtárak által szolgáltatott adatbázisokat elérni. Más szempontból, a kötelespéldány megőrzőhelyek összekapcsolásának kellene elsőbbséget kapnia a régió osztott katalogizálása érdekében. E költséges üzemmódnál olcsóbb megoldás is szóba kerülhet: közösen használt szoftverrel való feldolgozás, floppy-lemez-cserével történő gépi katalógusépítés.

Fontos feladat lenne az elektronikus levelezés feltételrendszerének megteremtése (IIF-

ELLA), mert ez az eszköz már most gyorsíthatná a lelőhelytájékoztatót, a nagyobb intézményekkel való gépi kommunikációt.

Megkockáztatom annak a távlati tervnek a nyilvánítását is, amely a térség szakképzést folytató egyetemeihez, főiskoláihoz, ill. azok katalógusaihoz, adatbázisaihoz teremtené elektronikus kapcsolatot.

Megyén belüli feladatainkat gyakorlatias nézőpontból szemlélve, végül azt kell megemlítenem, hogy jelenleg és a közeli jövőben is, hagyományos postai szolgáltatások közbeiktatásával (telefon, telefax) könyvtárunk (saját és közvetített) szolgáltatásait kínálni tudjuk Vas megye városi könyvtárainak hasznosításra. A jelentkező igények korszerűbb technika bevezetését még nem sürgetik. (Digitális telefonvonal sincs minden városban.) Ebben az irányban magam sokkal aktuálisabb feladatnak érzem a helyismereti reperiotorizálás párhuzamosságainak kiiktatását, illetve az ehhez szükséges gépi háttér megteremtését.

7. A századforduló felé közelítve nem szabad megfeledeknünk a nemzetközi kapcsolatokról sem. Úgy véljük, nem az az elsődleges feladatunk, hogy nemzetközi adatbázisok online használatáról ábrándozzunk, erre elvétve lesz csak igény. De igen fontos lehet a CD technika hasznosítása néhány, jól végiggondolt területen (pl. zenetudomány). Másrészt határmenti, illetve Alpok-Adria térségi hagyományos kapcsolataink (kisebbségek könyvellátása, tapasztalatcsere) továbbélésével számolunk.

Összefoglalva

Úgy vélem, hogy a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár egyre inkább általános tudományos könyvtári szerepkörrel, a humán tudományok hangsúlyos jelenlétével lesz a térség könyvtári rendszerének része, mert

- közel félmillió gyűjteménye az elmúlt évben is 15.600 egységgel gyarapodott (kivonás 10.700); a mintegy 2200 kurrens periodikum széles körű és friss tájékozódást tesz lehetővé számos tudományterületen, a közel 300 ezres központi könyvtári gyűjtemény kétharmada szakirodalom
- igen erős a tanulmányi célú igénybevétel, a beiratkozott olvasók közel 60%-a tanuló, további 23%-a szellemi foglalkozású

- a napi látogatási átlag (463 fő) nagyforgalmú könyvtárat jellemez, ráadásul a felnőtt látogatók 40%-a kizárólag helybenhasználat céljából jár a könyvtárba
- a dokumentumforgalom a kölcsönzött állományegységek számával egyre kevésbé jellemezhető, - pedig a szakirodalom igénybevétele ezen belül is meghatározó. A felnőttek által kölcsönzött dokumentumok 56%-a tartozik ide.
- a tájékoztatás iránti igény vizsgálatának adatait publikáltuk; - akkor 30%-ra tettük a „magasabb szintek” előfordulását. Tapasztalataink alapján itt is történt további elmozdulás. A szolgáltatás térítéses jellege ellenére az elmúlt évben 28 irodalomkutatót készítettünk, és a témafigyelés igénylése is rendszeressé vált.

A feladatok megoldásában - eszközként - mágneslemezes adatbázisokat is használunk.

- az év során 2.653 könyvtárközi kéréssel foglalkoztunk. E viszonylag nagy mennyiség „értékéből” viszont sokat levon az a tény, hogy a beérkező kérések egyre gyakrabban gyűjteményi hiányokról árulkodnak és funkciózavart jeleznek! Nem volna szabad „együtműködési pályára” terelni alapvető szakirodalmi igények kielégítését.
- a tudományos munka jellemzésére szeretném megemlíteni, hogy az elmúlt évben is folyamatosan megjelent a „Vas megye irodalma” és további öt periodikus kiadványunk, az életrajzi bibliográfiák sorozat két újabb taggal bővült, lezárta huszadik évfolyamát az *Értesítő*; a könyvtár tíz munkatársa 13 egyéni publikációt jelentetett meg.

Remélem, felsorolt érveim betöltik azt a szerepet, amit nekik szántam. Bizonyítják, hogy ez a könyvtár kész és képes gyakorolni „a közbülső láncszem” szerepét a könyvtári rendszerben. Bízunk abban, hogy kívülről is úgy látszik, ehhez mind kellő nyitottsággal, mind kellő szétszágázó erővel rendelkezik.

II. A jövő „megyei könyvtára”

Engedjék meg, hogy bizonyára szubjektív, tehát vitatható, de belső meggyőződésből fakadó hipotézisemet felvázoljam. Legkevesebb kockázattal nyilván első kijelentésem tehető meg: az

ún. megyei könyvtáraknak az ezredfordulón a mainál is több variánsai lesznek. Jómagam helyüket a magyar könyvtári rendszerben a kölcsönkönyvtár és az általános tudományos könyvtár státusza között képzelem el. Az adott könyvtár múltjától, kulturális környezetétől, társadalmi közegétől függően közelíti meg, illetve éri el az általános tudományos könyvtár pozícióját, vagy marad inkább hasonlatos a kölcsönkönyvtár specifikumaihoz.

A „megyei” jelző helyett keletkezhetnek új elnevezések is, - bár szerintem specifikus funkciói ezzel a régi névvel igen jól körülírhatók. A könyvtártípus centrális szerepköre azonban, véleményem szerint, nem vitatható. A kifejezést tudatosan használom, annak ellenére, hogy manapság divatos korszerűtlennek minősíteni mindent, ami centrális. Jó lenne a fogalom pejoratív értéktartalmát figyelmen kívül hagyva, szigorúan rendszerszerkezeti megközelítéssel tekintetbe venni azt. Én igyekszem e szerint eljárni. Magam nem tudok azonosulni azokkal a véleményekkel, amelyek nem kívánnak funkcióbeli különbséget látni városi és megyei-városi könyvtárak között. A funkcióbeli másságra szeretném tenni a hangsúlyt, és véletlenül sem akarom az egyiket rosszabbnak, a másikat jobbnak minősíteni.

Mire alapozom ezt a meggyőződésemet? Piacorientált társadalmakban a racionalitás elve nem negligálható! Nem ismerek olyan régiót a fejlett világban, amely a „közbülső láncszem” szerepét kiiktatná könyvtári rendszeréből. Mi sem tudjuk megtenni, mert nem vagyunk hozzá elég gazdagok és a társadalmi szükségletek sem kívánják meg.

Érvként néhány statisztikai adatot kínálok összehasonlításként:

- a nem termelő ágazatban foglalkoztatott aktív keresők aránya Magyarországon 19,5% volt 1983-ban, Dániában 42,8%, az NSZK-ban 32,7%
- a legalább középiskolát végzettek aránya a 25 év fölötti népességen belül 1980-ban 23,3% volt, és nem érte el a 7%-ot a felsőfokú végzettségűek aránya. A kép máig jelentősen nem változhatott, mivel 1985-ben a 20-24 éveseknek még mindössze 15,4%-a volt felsőfokú tanintézet hallgatója (Dániában 29,1%, az NSZK-ban 29,8%). Vagyis az élethelyzetek a legtöbb ember számára nem „felsőszintű” könyvtári igénybevételt valószínűsítene.

- olyan intézményekről van szó, amelyek - többnyire - szolgáltatóképes gyűjteményeket alakítottak ki, a szervezet nagysága specializálódást kíván meg munkatársaitól, ezért szaktanácsadói, konzultánsi szerepkörük szerves. Biztos háttérük az a „team”-munka, amely a legtöbb városi könyvtárban objektíve nem valósulhat meg.
- technikai felszereltségük - bár óriási lépéshátrányban van a szükségeshez mérten - képes, az országos és területi szakkönyvtárak felől szétsugárzott szolgáltatások fogadására, közvetítésére. Az információs technika drágasága miatt a fogadóképesség sokszorozása az ezredfordulóig nem reális cél.

Melyek a megőrzendő és a kialakítandó könyvtártípus rendszerspecifikus ismérvei?

---

1. Megújulásra képes, gazdag gyűjtemény (alapvető irodalom minden szakterületen), amely biztos háttérrel nyújt az információs szolgáltatásoknak (elektronikus vagy hagyományos formában) és lehetővé teszi a tömeges tanulmányi és kutatómunkát.

A terület (megye) „archív könyvtára”, gyűjti és bibliográfiailag regisztrálja a megyére vonatkozó irodalmat és a megyei nyomdatermékeket. E funkció gyakorlását segíti a „megyei kötelempéldány szerepkör”.

2. Jó feltárás: gyors, szakszerű, ugyanakkor felhasználóbarát. Intézményeink e téren régen megérték az elektronizálásra, miután a külföldi szakirodalomban számon tartott, 20 fiókos kűszöbhatárt, amelynél már gépesíteni érdemes, messze elkerülték.

3. A használatban megkülönböztethetők: az erős helybenhasználat, a döntően szakirodalmi kölcsönzés és a tájékoztatás ún. magasabb szintjeinek igénybevétele által.

4. A nyitvatartási és személyzeti feltételek alkalmassá teszik a fenti funkciók gyakorlására.

5. Szolgáltatásai között „könyvtári kínálatot” is szerepeltet, térítéssel vagy anélkül, de mindenképpen non-profit módon (szaktanácsadás a könyvtári munka minden területén, továbbképzés, ellátórendszer, bibliobusz, nyomda, kötetzet, információs célállomás, illetve közvetítő).

6. A finanszírozás több forrásból történik: a városi ellátás biztosítása helyi önkormányzati kötelezettség; rendszerfeladatait „állami” dotációval végzi, melyek közül a megyeiek a megyei közgyűlés intézményfenntartó tevékenységi körébe esnek, esetleg célzott kormányzati kötelezettségvállalással, a megyén túliak pedig közvetlen kormányzati finanszírozást kívánnak. A mecenatúra, a pályázatok és a szponzori támogatások csupán kiegészítő források lehetnek, a kívánt irányú fejlődés előmozdítása érdekében! „Eltartott” intézménynek gondolom ezt a könyvtártípust, vagyis szolgáltatásainak térítési díjai nem lehetnek piaci árak!

7. Jól átgondolt tervekkel megalapozza jelenlétét az információs társadalomban, a hangsúlyt a tartalomra, a minőségre, a racionalításra és nem a formára helyezve. Konkrétabban fogalmazva: ésszerűen gépesít és vásárol adatbázisokat, tördökli saját adatbázisainak kialakításával.

8. Vezetése nem kívánja piaci pályára állítani. A „menedzsment” gazdasági értelmű (utasításos vezetés, nyereségképzés = irányítás) alkalmazása helyett megmarad a „vezetés”-nél (leadership). Ezt a vezetési módot a megegyezésem, konszenzuson alapuló irányítás, a távlatokban való gondolkodás, az értékorientált egységes cselekvés jellemzi.

A könyvtári menedzsment számomra világos célokat és stratégiai terveket, empiriára alapozott üzemszervezést, aktív, de ízléses PR-munkát és gondos személyzeti politikát jelent.

III. Együttműködés

E kérdést a Berzsényi Könyvtár nézőpontjából vizsgálom. Jelenlétét az észak-dunántúli régió könyvtári rendszerében úgy definiálhatom, hogy elismerve az általános tudományos könyvtár fogyatékosait a szakkönyvtárakhoz képest, elsősorban a „humán tudományok” területén tartom kívánatos célnak az egyetemi és főiskolai könyvtári gyűjteményekhez és regionális megőrzőhelyekhez való illeszkedését. Vagyis, a Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár - regionális könyvtárként - ezen a területen kíván és tud leginkább szolgáltatóképes lenni, és a többi nagy, szakirányú gyűjteménnyel együtt így állna össze az irodalom és az információ teljességének lefe-

dettsége. Úgy vélem tehát, hogy a később felsorolandó területeken és módokon intézményünk

- rendelkezésre áll a megyei könyvtárak, a kisebb városi és önkormányzati könyvtárak (elsősorban saját megyéből), valamint a szakkönyvtárak számára szolgáltató, közvetítő könyvtárként
- egyes tudományterületeken viszont igénybevevőként szolgáltatásokat vár el speciális gyűjtőkörű könyvtáraktól a régióban, továbbá a nemzeti könyvtártól és az országos szakkönyvtáraktól.

Az együttműködés területén az alábbiakat tartom szükségesnek:

- a tájékoztató szolgálatok együttműködését (az eszközzel rendelkező könyvtárhoz fordulás lehetőségét)
- a kölcsönös tájékozottságot a kompetens könyvtárakról (címjegyzékek, minervák)
- közös katalógusokat, illetve katalóguscseréket (pl. különgyűjteményekről, kéziratokról, kötelempéldányokról)
- stratégiai egyeztetéseket, szakmai véleménycseréket.

A könyvtár munkatársai képesek ennek a szerepnek megfelelni, mindaddig „hagyományos” módon, amíg az elektronikus adatátvitel lehetőségei megteremtődnek.

Amikor a véleménycsere gondolata megfogalmazódott, az a cél munkált bennünk, hogy a változó jogszabályi környezet miatti bizonytalanságokon az itt kimunkált közös szándék segítse át a könyvtárakat. Próbáljuk meg mérlegelni az eltérő véleményeket, teremtsék meg lehetőség a szándékok egyértelmű kinyilvánítására, esetleg vitára, hogy ezek az ismeretek segíthessék mindennapi munkánkat és a jövőnek szóló tervek kialakítását.

Nem tagadom, bennem munkál a meggyőzés vágya is. Én hiszek a rendszerszerű működés, a kooperáció jövőjében. Kényszereket persze nem lenne szerencsés és kívánatos alkalmazni. Könyvtárunk, ahogy eddig is tette - annak okán, hogy élvezheti a kötelempéldány fogadás előnyeit és hátrányait - koordinátori szerepkörrel kíván hozzájárulni az egyedi döntések meghozatalához. Sokféle módon lehet jó könyvtárat csinálni, nem gondoljuk tehát, hogy mi járunk az egyedüli helyes úton, de úgy véljük, az összes tényezőzt számbavéve, hogy a bemutatott stratégiát kell követnünk az ezredforduló felé közelítve.

Dömötör Lajosné
(Veszprémi Egyetemi Könyvtár)

A régió egyetemi könyvtárainak és az ország egyetemi könyvtárainak azzal a kihívással kell szembenézniük, hogy a hallgatók száma jelentősen emelkedni fog az ezredfordulóra. A lakosság számához viszonyítva Magyarországon nagyon alacsony, Európában talán az egyik legalacsonyabb, a felsőoktatási képzésben részt vevő fiatalok száma. Tudomásom szerint az ezredfordulóra a tervek szerint legalább meg kell kétszereződnie ennek a számnak. A Veszprémi Egyetemi Könyvtár számára még jelentősebb lesz ez az emelkedés, mert az egyetemen egy-két évvel ezelőtt kb. 700 hallgató volt, míg az ezredfordulóra csaknem 4000 hallgatóval számolnak. Az egyetem, amely eddig Veszprémi Vegyipari Egyetem volt, kiszélesítette a profilját, így ma Veszprémi Egyetemenként működik, tanárképző karral, ahol idegen nyelv szakok oktatása, kémia tanári, számítástechnikai tanári szak és katolikus hittudományi szak is működik. Az új feladatot a könyvtár csak úgy tudja ellátni, hogy rendkívül erősen támaszkodik kooperáló partnereire. A veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár jelentős segítséget ad nekünk. Az ő közreműködésük nélkül ezt a kezdeti időszakot nem is tudtuk volna áthidalni, amiért ezúton is köszönetet mondok. Az egyetemtől a megyei könyvtár alig pár száz méter távolságra van, ezért felajánlották, hogy hallgatóinkat tanulás és kölcsönzés céljából fogadják. Ez eddig is így volt, csak a látogatók száma nem volt ilyen magas. Most például a két könyvtár közösen állít össze az angol és amerikai szépirodalomról, ezt követően majd a németről is egy válogatott bibliográfiát a két könyvtár állományában meglévő anyagból.

Mondhatom, hogy igen jó szakmai, baráti együttműködés alakult ki a két könyvtár között, de a régió többi felsőoktatási intézményeivel is élénk együttműködést folytatunk. Például az egyetemünkön újonnan bevezetett környezetvédelmi témák szak szakirodalmi ellátásában a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Központi Könyvtárával működünk együtt. Az együttműködés - külön szabályozás nélkül - jelenleg is virágzik, hiszen ez valamennyiünk közös érdeke. A könyvtárközi kölcsönzés keretében nagyon sokat kérünk, de ugyanakkor mi magunk is sokat szolgáltatunk.

A jövőképre visszatérve, meg vagyok győződve arról, hogy már a közeljövőben be fog következni a könyvtárak integrált elektronizálása, gépi adatbázisok épülnek, amelyek azután hálózatban összekapcsolhatók. Rajtunk múlik majd az, hogy az emberi arculatát szakmánk megőrizze.

Szabó Imréné
(Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, Győr)

Én a különféle típusú könyvtárak együttműködésének és a hálózatok helyzetének a kérdéséhez szeretnék hozzászólni. Győr-Moson-Sopron megyében a hálózatok hagyományos felépítése már a korábbi években megszűnt, hiszen 1984 óta nemcsak a megyei, városi és a községi könyvtárak tartoztak egy közös hálózatba, hanem bekapcsolódtak az általános iskolai és a középiskolai könyvtárak is. Ez a tény eleve másféle munkastílust igényelt tőlünk. 1989-ben a megyei könyvtár kapta meg az újjáalakított győri egyházi gyűjtemény könyvtárosának a státuszát. Ez nemcsak abban nyilvánult meg, hogy mi fizettük a bérét, hanem abban is, hogy szorosabb munkakapcsolat alakult ki a két könyvtár között, ellentmondva annak, hogy a még érvényben lévő könyvtári törvény az egyházi gyűjteményeket kizárta a hálózatból. Tőlünk elsősorban a feldolgozó munkához kaptak segítséget. 1989-ben aztán néhány bizonytalan év következett, ami abból adódott, hogy nem tudtuk pontosan, ki lesz a fenntartónk, a megye vagy a város? Azt tudni kell, hogy Győrben, a megyei könyvtár mellett városi könyvtár is működik, nem úgy mint például Szombathelyen, hogy a megyei könyvtár egyúttal a városi könyvtár feladatait is ellátja. Nem tudtuk azt sem, hogy a két könyvtárat nem vonják-e össze, valamint azt sem, hogy mi lesz a módszertani munkával. 1991. december végén, intézményünk „átvilágítása” után kimondták azt, hogy a megyei könyvtár fenntartója a megye és külön marad a városi könyvtár, aminek a fenntartója a város. A megye a teljes költségvetést biztosította számunkra. Egyértelműen kimondta a vizsgálat azt is, hogy megmaradunk mint módszertani központ, vagyis továbbra is feladatunk a községi könyvtárak szakmai gondozása. Mint köztudott, a kistélepüléseken az egyetlen közösségi létesítmény legtöbb helyen a könyvtár, mert a művelő-

dési otthonok nem működnek. Így itt a községekben ezeknek a könyvtáraknak a könyvtári feladatokon kívül egy kicsit szélesebb körű feladatokat is fel kell vállalniuk és kezdetben ebben segítség nélkül nem nagyon boldogulnak. A városi könyvtárak részéről inkább az fogalmazódott meg, hogy a megyei könyvtártól is várnak szolgáltató feladatokat, az országos szolgáltatások közvetítését, számítógépes programokat, a gyűjteményükből adódó lehetőségek jobb kihasználását, a rendezvények összehangolását, a továbbképzések szervezését. Ezen kívül új feladatként megkaptuk a nemzetiségi báziskönyvtári feladatot. A megyei önkormányzat magáénak érzi a kisebbségekkel való törődést, és a költségvetésünkben 300 ezer forintot biztosított arra a célra, hogy a megyében lévő nemzetiségi könyvtárak állományát gyarapítani tudjuk.

1992-ben azután újabb gondok támadtak. Akkos csúcspontot ért el a probléma, hogy mi legyen a szakszervezeti könyvtárakkal és mi legyen a megszűnőben lévő vállalati szakkönyvtárakkal. Mindkét könyvtártípusból megkerestek bennünket, hogy mit tudnánk javasolni, de a megyei önkormányzathoz is fordultak. A megyei önkormányzat kötelességének érezte, hogy együtt gondolkodjunk a problémákról. A szakszervezeti könyvtáraknak a helyzete talán egyszerűbb, mert amíg nem szűnnek meg, - legalábbis Győrben - az üzemekben működő önálló könyvtárakat az adott városi vagy települési önkormányzat felvállalja és a lakóhelyi ellátás része lesz, amennyiben lehetséges. A letéti könyvtárak sorsa pedig úgy látszik megoldható, hogy a városban működő letéteket a városi fiókhálózatához kapcsolják, a megyében kisebb helyeken működő letéti könyvtárakat pedig a megyei könyvtár ellátó rendszerébe kapcsoljuk be. A továbbiakban mi működtetjük a Csorna és Kapuvár körüli ellátórendszereket. Tehát nem állt elő az, hogy gondoskodás vagy működtető hiányában ezek a már bevált ellátó rendszerek felbomlottak volna. A szakszervezeti könyvtárak ügye úgy látszik megoldódni, hogy az adott település általános közkönyvtári hálózatához csatlakoznak.

Kicsit komplikáltabb a műszaki, vállalati szakkönyvtárak helyzete. Itt kétféle dolog volt. Az egyik az, hogy a megszűnő vállalatok nem tudták, hogy mit kezdjenek a gyűjteményekkel, de féltek attól, hogy azokat teljes egészében felszámolják, a másik pedig azoknak a könyvtáraknak a sorsa, amelyek ugyan léteznek, de támogatás hiányá-

ban nem tudnak megfelelően működni. Ezért a megyei önkormányzat összehívott egy megbeszélést, amelyen a városban működő valamennyi nagyobb könyvtár, a műszaki főiskola könyvtára, a szakszervezeti könyvtárak és a vállalati könyvtárak munkatársai is ott voltak. Ott egy olyan megállapodás született, hogy célszerű lenne egy regionális információs központ kialakítása, gondolván itt arra, hogy ez nemcsak Győr-Ménfőcsanak, hanem Győr-Ménfőcsanak megyében probléma, hanem regionálisan is. Cél az elhalásra ítélt gyűjtemények megmentése volt. Ezt úgy képzelték el, hogy ezeket a gyűjteményeket azok a könyvtárak vennék át, amelyeknek a működése ezt lehetővé teszi, vagyis hasonló jellegű gyűjteménnyel rendelkeznek. Például a Műszaki Főiskola Könyvtára hajlandóságot mutatott arra, hogy a tervező intézet állományát gyűjteményébe integrálja. Azok a műszaki könyvtárak, amelyek továbbra is megmaradnak, nyitni akarnak a terület felé. Tulajdonképpen szolgáltatásokat kínálnak, bizonyos mértékben pénzes szolgáltatásokat is. De ezt nyilván koordinálni, integrálni kellene, mert hiába nyit egy adott könyvtár, ha a lakosság, a használók ugyanakkor nem tudják, hogy hová forduljanak igényeikkel.

Olyan terv született ezért, hogy erre a feladatra egy információs irodát kell létrehozni. Első lépésként önkéntes alapon létrejövő, koordinált együttműködés lenne kívánatos azon könyvtárak között, amelyek a feladat ellátásához szükséges dokumentumokkal, illetve szolgáltatásokkal már rendelkeznek. E tekintetben számítani lehetne a Széchenyi István Műszaki Főiskola Könyvtárára, a vállalati műszaki könyvtárak dokumentumaira, a megyei könyvtár szakkönyvtári gyűjteményére, illetve ezen könyvtárak szolgáltatásaira. Az együttműködés keretében egy információtovábbító iroda létrehozásával megoldható lenne a szervezett együttműködés. Az iroda feladata lenne az igények gyűjtése, szortírozása, továbbítása az együttműködő könyvtáraknak, majd a kész eredmény visszajuttatása az igénylőknek. Az irodának pontos információval kell rendelkeznie az együttműködő könyvtárak gyűjteményéről, szolgáltatásairól, hogy a rendszer ne váljon időigényessé, sőt ellenkezőleg, gyorsítsa az információáramlást. Ez a tevékenység számítógépes kapcsolatot tételez fel. Az iroda felállítása elképzelhető lenne a megyei könyvtár épületében, anélkül is inkább, mert ez az intézmény központi helyen működik. Célszerűségét az is indokolja, hogy a zárt körben szolgáltató műszaki gyűjtemények

információvagyon nagyobb használói kör igényeit elégíthetné ki. Nem biztos egyébként, hogy mi ezt az információs irodát így képzelnénk el. Szerintem nem szükséges egy iroda felállítása, hanem ha már ilyen szolgáltatásban gondolkodunk, a megyei könyvtárban másképpen is meg lehetne valósítani azt, külön iroda felállítása nélkül.

Problémát jelent a megye és a város között az is, hogy a megyei könyvtár a belvárosban városi könyvtári feladatokat is ellát, vagyis olyan közművelődési könyvtári szolgáltatást végez, amit a megye szeretne csökkenteni. Ezt a feladatkört szeretné a városra átruházni. Ha másért nem, hát azért, hogy valamilyen kis támogatást mégis csak adjon. A fentebb említett megoldással - regionális információs központ és könyvtárként történő működéssel - ki lehetne küszöbölni azt a párhuzamosságot is, amit Győr közművelődési könyvtári ellátásában a városi és a megyei könyvtár jelent. Hiszen a két könyvtár gyűjtőkörében és szolgáltatásaiban is jelentős átfedések vannak, holott a város közművelődési könyvtári ellátásának biztosítása elsősorban a városi önkormányzat feladata. Nagyjából ezek az elképzelések az információs központról, de azt hiszem, vannak még megbeszélendő kérdések. Az ötlet nem elvetendő, már csak azért sem, mert jó lenne, ha a vállalati könyvtárak jelentős dokumentumvagyon szélésebb körhöz juthatna el és nem csak az adott vállalat szakértőit szolgálja.

Még a könyvtárközi kölcsönzésről szeretnék néhány szót mondani. Itt elhangzott, hogy milyen jó az, ha hamar ki tudjuk elégíteni az igényeket. Azt hiszem, nemcsak a könyvtárosokon múlik, hogy milyen hamar történik meg a kérések kielégítése, hiszen a megyei könyvtárak jó része is küszködik azzal a problémával, hogy nem tudja annyi példányban beszerezni a szükséges könyveket, amennyiben kellene. Elegendő példányhiányában, lehet akármilyen lelkiismeretes a könyvtáros, mégsem küldheti el a kért dokumentumot.

Tóth Gyuláné
(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola
Könyvtára)

Én az együttműködésről szeretnék szólni, a múlt és a jelen szempontjából. Nem óhajtanám felsorolni, hiszen el lehetne kezdeni a kötelesepél-

dány-szolgáltatásnál (a kötelesepéldányok fogadása, feldolgozása, rendelkezésre bocsátása) és folytatni a folyóirat lelőhelyjegyzékkel, ami nagyon is fontos volt számunkra. Az észak-dunántúli régió valamennyi könyvtára részese volt a létrehozásának, bár a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár kezdeményezte, magától értetődően ezt is, csakúgy mint a kézirat-lelőhelyjegyzéket. Tehát számtalan példáját fel lehetne sorolni annak, hogy mi volt a múltban. A jelenben ennél partikulárisabb dolgok is vannak, hiszen egy városban élve egymást segítjük akár olyan dolgokban is, mint egy könyvszállítmány elhozatala és így tovább.

Mi lesz a jövőben? Ehhez a feltételeket kell először számbavenni, például a könyvtárak infrastruktúráját. Bizony, itt egyenlenségek vannak. A főiskolák viszonylag kedvezőbb helyzetbe kerültek, mert egyrészt megteremtették számukra a továbbfejlődés lehetőségét, másrészt tovább fogják erősíteni az ezredfordulón joggal elvárható, az eddigieknél is intenzívebb együttműködést. A szombathelyi tanárképző főiskolát is a körülmények kényszerítették arra - a meginduló új szakosok képzése, az egyetemi rang megcélzása -, hogy infrastruktúráját fejlessze. Én szerencsés helyzetben lévőknek mondhatom a mi könyvtárunkat, mert a főiskola vezetése soha nem vonta meg tőlünk a támogatását. Beszerzési kere-tünk emelkedett, de csurrant-cseppent a könyvtárnak az IIF programban való részvételből is. Ez egyfajta kiindulási pont lehet ahhoz, hogy a továbbiakban is együttműködhessünk.

Két módját látjuk a számítógépes lehetőségek felhasználásának. Egyfelől a könyvtár feldolgozó tevékenységében való szerepét, a bibliográfiai leírásoktól a katalóguscédulák előállításáig. Nem kell részleteznem, hogy ennek milyen nagy szerepe van most, amikor a Könyvtárellátó a mélyponton van, amikor kiadók jönnek létre, alakulnak át és szűnnek meg. Tehát a beszerzés nem a hagyományos módon történik, a feltárással kapcsolatos tevékenység is más és sokkal körülményesebb lenne, ha nem használnánk számítógépet. Ma már egy óra alatt 160 könyvet ki lehet rakni a kölcsönzési térbe úgy, hogy előtte megtörténik a leírásuk, meghagyva a hagyományos cédulakatalógus építésének a lehetőségét, ugyanakkor megteremtve a számítógépen való hozzáférhetőséget is. Összefügg ez a rendelőnyilvántartással is. A másik dolog, ami ennél fontosabb, az a tájékoztató munka. Egyrészt más

könyvtárak ilyen jellegű szolgáltatásainak a közvetítése (PRESSDOK, MANCI, Magyar Pedagógiai Információ), amelyek nélkül nem tudnánk létezni. Másrészt az általunk létesített adatbázisokra gondolok, pl. a szakdolgozatok nyilvántartására. Saját adatbázisaink közül nagyon fontos az idegen nyelvi olvasótermünk adatbázisa. Az elmúlt évben 11 ezer kötettel gyarapodott a könyvtári állomány, ennek nagy részét az idegen nyelvű könyvek jelentették. Ennek a feldolgozása a jelenlegi létszámmal képtelenség lett volna hagyományos módon. Ma már ez gépen van, ott hozzáférhető, és hozzáférhető lesz majd a megyei könyvtár és a többi ellátóhely számára is, ha kiépül a számítógépes hálózat.

Hadd mondjam végül el, hogy mi az én álomom! Milyen lesz az észak-dunántúli régió az ezredfordulón? Szerintem egymáshoz kapcsolódó koncentrikus körökhöz fog hasonlítani. Az, hogy a centrumban ki lesz, mindegy, nincs jelentősége. Hogy milyen az alá- és fölérendeltségi kapcsolat, most szintén érdektelen. Hogy hol a szerver-gép, amely az összes adatot tárolja és hogy információszolgáltatás központnak, közvetítő irodának vagy másnak hívjuk, szintén nem fontos. Az a fontos, hogy

az adott településen mindenki hozzáférhessen a kért információhoz. Az első kör Szombathely városa lesz. A következő a megye, aztán a megyén kívüli részek a régió nagyobb könyvtáraival és remélhetőleg minél előbb a nemzeti könyvtárral is. Szerintem ez a jövő útja!

Két évvel ezelőtt én magam sem hittem, hogy két éven belül kollégáim számítógép mellett ülnek, és a külföldről nálunk tartózkodó lektorok magától értetődően használják az ELLA levelező rendszert. Akkor még, meglehetősen konzervatív módon azt figyeltem, hogy más könyvtárak mit csinálnak. Úgy gondoltam, hogy tapasztalják csak ki, mit lehet csinálni a számítógéppel, aztán majd mi tanulunk az ő kárukon. Végül is nem kellett mások kárán tanulni, mert lehetőségeinket figyelembe véve olyan eszközöket vettünk igénybe, amilyeneket adottságaink megengedtek.

Nagyon fontosnak tartom a használók képzését is. A nemzeti alaptanterv jelenlegi változata lehetőséget ad ma már nemcsak a könyvtárhasználati képzésre, hanem arra, hogy a gyerekeket megtanítsák az információszolgáltatás technika által kínált lehetőségek használatára is.

TAKARÉKOSKODIK A BRITISH LIBRARY DOKUMENTUMSZOLGÁLTATÓ KÖZPONTJA (BLDSC) is. 1993-ban leállítják annak a mintegy 4200 folyóiratnak az előfizetését, amelyekből az utóbbi években nem kölcsönöztek.
(Document Supply News, 1992. dec.)

TÖBB MILLIÓ MÁRKÁJA VÉSZ EL a kasseli összevont főiskola (Gesamthochschule) könyvtárának, ha csoda nem történik. A német szövetségi kormány az utóbbi évtizedekben létesült felsőoktatási könyvtáraknak „alapállomány-hozzájárulás” néven rendkívüli támogatást nyújt, azzal a feltétellel, hogy ugyanakkora összeget fordítanak gyarapításra saját keretükből. 1995-ig van érvényben ez a rendszer, addig még mintegy 5 millió márkát vehetne fel ebből az alapból a főiskolai könyvtár – csak hogy saját gyarapítási kerete mindössze évi 800 000 марка, és semmi kilátása sincs rá, hogy valamilyen pénzügyi manőverrel megnövelhetné, vagy éppen megháromszorozhatná ezt a keretet.
(DBI Pressespiegel, 1992. okt.)

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOT SZERETNE rendelni?

Ezek beszerzését 1993. évre kedvező áron vállaljuk
– könyvtárak
– intézmények és
– magánszemélyek részére.

Érdeklődését, megrendelését várjuk.

LIBROTRADE

1173 BUDAPEST, Pesti út 237.

Tel.: 158-6541

Fax: 158-6541

1656 Budapest Pf. 126.